

Základní pilíře investování

1. Co je to investování?

Investování je způsob, jak nechat peníze pracovat a zhodnocovat se v čase. Jedním z nástrojů jsou **ETF (exchange-traded fund, tedy burzovně obchodovaný fond)**. Je to fond, který se obchoduje na burze podobně jako akcie, ale uvnitř drží desítky až tisíce různých cenných papírů najednou. Nákupem ETF můžete investovat do širokého koše reálných firem a jejich produktů, tržeb a zisků. Akciové trhy proto nejsou jen grafy a procenta, ale podíl na hospodářství a firmách, jejichž zboží a služby denně využíváme. Kromě akciových existují také dluhopisové ETF. Dluhopisy obvykle přinášejí nižší, ale stabilnější výnos a v portfoliu působí jako tlumící prvek proti výkyvům akciové složky.

Hlavním důvodem, proč investovat, je **inflace**. Peníze ležící na běžném účtu nebo v hotovosti postupně ztrácejí kupní sílu. To znamená, že za stejnou částku si za pár let koupíte méně zboží a služeb. Dlouhodobé investování je nástroj, jak tento efekt zmírnit a ochránit kupní sílu úspor v čase. Hodnota investice ale může v jednotlivých obdobích také klesnout, což je přirozená součást investování. Důležité je v takových chvílích nepodlehnout panice (více v kapitolách [Riziko jako přirozená součást investování](#) a [Psychologie investování](#)).

Klíčovými faktory úspěchu jsou **čas** a **pravidelnost**. Díky **složenému úročení** se zhodnocují vaše vklady i výnosy, které už byly dříve dosaženy. Složené úročení znamená, že se zhodnocuje nejen vaše původně investovaná částka, ale postupně i všechny výnosy, které tato částka mezitím přinesla. Jinak řečeno, výnos z jednoho roku se v dalším roce stává součástí základu, ze kterého se počítá nový výnos. Peníze tak vydělávají nejen na původním vkladu, ale i samy na sobě. Čím déle necháte peníze pracovat, tím výraznější tento efekt je. Ke smysluplnému výsledku vede pravidelné investování menších částek.

Důležitý je i samotný objem úspor: na konečnou hodnotu majetku má často větší vliv to, kolik dokážete pravidelně odkládat, než snaha dosáhnout o něco vyššího výnosu.

Před začátkem investování je užitečné si ujasnit svůj cíl a časový horizont. Na krátkodobé cíle jsou vhodnější konzervativnější řešení, zatímco dlouhodobé cíle (například důchod) dávají prostor rizikovějším, ale historicky výnosnějším akciovým investicím. Složení portfolia by mělo odpovídat cíli, horizontu a vaší schopnosti snášet riziko.

2. Diverzifikace: vaše pojistka proti výkyvům

Diverzifikace znamená rozložení majetku mezi více menších investic: různé firmy, sektory, regiony a třídy aktiv. Vyhnete se tak vysoké koncentraci peněz v jedné investici a zmírníte dopad jejího náhlého propadu, protože vás podrží ostatní aktiva.

Diverzifikace plní dva základní úkoly:

1. Omezení rizika – krize dopadají na různé regiony a typy aktiv různou silou. Když jedno klesá, jiné může růst, čímž se zmírní celkový propad portfolia.
2. Zachycení růstu – dopředu se těžko odhaduje, který tržní segment poroste. Se širokým rozložením máte jistotu, že část peněz bude vždy zainvestovaná v právě rostoucí části trhu.

Diverzifikace funguje nejlépe, když spojíte aktiva, která se nevyvíjejí stejně (mají nízkou nebo opačnou korelaci). Když jedno klesá, jiné ho může vyvážit, takže hodnota portfolia kolísá méně. Tím se snižuje riziko a zároveň je dlouhodobý výnos stabilnější.

Praktickým nástrojem široké diverzifikace jsou **ETF (burzovně obchodované fondy)**. Jediným nákupem získáte i s malou částkou rozložení napříč desítkami až stovkami firem, sektorů a regionů.

3. Riziko jako přirozená součást investování

Riziko při investování můžeme rozdělit na dva základní druhy. **Specifické riziko** se váže na konkrétní firmu nebo dlužníka, například špatná rozhodnutí managementu, slabá poptávka po produktech nebo neschopnost splácet dluh. U dluhopisů se to projevuje jako kreditní riziko, tedy riziko, že dlužník (stát nebo firma) nesplatí svůj závazek v plné výši nebo dokonce vůbec. Toto riziko lze výrazně snížit širokou diverzifikací napříč velkým počtem firem, sektorů a regionů (více v kapitole Diverzifikace: vaše pojistka proti výkyvům).

Tržní (systémové) riziko naopak vyplývá z celkového vývoje ekonomiky a nálady na trzích a týká se všech investic najednou. Tržní riziko znamená, že hodnota investice (dočasně) klesne. Je zcela přirozené, nelze se ho úplně zbavit, ale zároveň není důvodem ke strachu. Diverzifikací ho úplně odstranit nelze, dá se však zmírnit dostatečně dlouhým časovým horizontem.

Platí vztah mezi rizikem a výnosem: čím vyšší riziko jste ochotni podstoupit, tím vyššího výnosu lze dosáhnout, ale zároveň tím větší mohou být i ztráty. Tuto míru rizika vyjadřuje standardní škála SRI s hodnotami 1 až 7, kde vyšší číslo znamená větší výkyvy.

Nejúčinnějším nástrojem na zvládnutí rizika je **čas**. Akcie v krátkém čase kolísají, ale na dostatečně dlouhém horizontu historicky rostly. Čím déle investujete, tím je statisticky menší riziko ztráty. Investování není o načasování trhu, ale o čase stráveném na něm.

Riziko koncentrace na jednu firmu tlumí princip indexového investování, na kterém stojí indexové ETF. Složení indexů se průběžně mění podle toho, jak se jednotlivým firmám daří. Úspěšné společnosti v nich postupně získávají větší váhu a ty horší z nich vypadávají. Investováním do širokého indexu přes ETF tak investujete do průřezu různých aktiv daného období, aniž byste museli tipovat konkrétní vítěze.

Proto je důležité během propadů nepanikařit. Období, kdy trh klesne o více než 20 % od svého vrcholu, se označuje jako medvědí trh. Pro dlouhodobého investora je to spíš příležitost nakoupit aktiva za nižší ceny než důvod prodávat.

Stálou úroveň rizika pomáhá udržovat také rebalancing, tedy pravidelné upravování portfolia tak, aby poměr rizikovějších a bezpečnějších aktiv odpovídal cíli a horizontu investora. V praxi to znamená, že když některá třída aktiv (například akciové ETF) v důsledku růstu překročí svou plánovanou váhu, část z ní se prodá a výnos se přesune do podvážených tříd aktiv, čímž se portfolio vrátí k původně zvolené míře rizika.

4. Náklady a poplatky

Náklady patří mezi pár proměnných při investování, které dokážete dopředu přesně znát a přímo ovlivnit.

U investičních produktů (včetně ETF) se nejčastěji setkáte s celkovým nákladovým poměrem (TER – Total Expense Ratio), který zahrnuje poplatky za správu fondu. Kromě něj mohou přibýt i vstupní poplatky, transakční poplatky za nákup a prodej nebo poplatek za vedení účtu investiční společnosti. I zdánlivě malý rozdíl, například jeden procentní bod ročně na poplatku, může kvůli složenému efektu za dvacet až třicet let představovat rozdíl v desítkách procent na konečné hodnotě portfolia.

Proto se při výběru investice vyplatí dívat nejen na očekávaný výnos, ale i na to, kolik z něj po odečtení všech poplatků investorovi reálně zůstane.

5. Daně a investování

Výnosy z investování mohou podléhat dani z příjmů, přičemž přesná pravidla se liší podle země a typu investičního nástroje a v čase se mění. Jelikož se podmínky mohou lišit podle konkrétní situace a poměrů investora a legislativa se může měnit, aktuální pravidla je vhodné ověřit nebo konzultovat s daňovým poradcem.

Rozdíl je také mezi akumulací a distribučními fondy. Akumulační fondy průběžně reinvestují přijaté dividendy a úroky zpět do fondu, čímž naplno využívají efekt složeného úročení. Distribuční fondy naopak výnosy vyplácejí přímo investorovi, což může mít vliv na daň z příjmů.

6. Psychologie investování

Největším rizikem při investování často není samotný trh, ale reakce investora na něj. Mezi nejčastější chyby patří:

- Panika při poklesech: Prodej během výprodeje mění dočasnou ztrátu na trvalou.
- Honba za výkonností: Nákup toho, co v poslední době nejvíce rostlo, přestože to nic neříká o budoucím výnosu. Nákup spekulativních aktiv.
- Časování trhu: Snaha odhadnout nejlepší okamžik na nákup nebo prodej.
- Nadměrná sebedůvěra: Přesvědčení, že dokážete trh systematicky překonat vlastním úsudkem.

Řešením je mít dopředu jasně definovanou strategii, například formou pravidelného investičního plánu, a držet se jí i v obdobích nejistoty. Automatizace investování pomáhá část emocí z rozhodování odstranit.

7. Investiční horizont a profil investora

Než začnete investovat, je užitečné si ujasnit tři věci: cíl, časový horizont a míru rizika, kterou jste ochotni a schopni podstoupit.

Cíl určuje, na co peníze odkládáte. Může jím být finanční rezerva, příprava na důchod, budoucí koupě nemovitosti nebo jednoduše zhodnocení volných úspor.

Časový horizont říká, jak dlouho mohou být peníze zainvestované. Při krátkodobém horizontu (do dvou až tří let) je vhodnější volit konzervativnější nástroje s nižším kolísáním hodnoty, protože na zotavení z případného poklesu nemusí být dost času. Při dlouhodobém horizontu (deset let a více) může portfolio unést vyšší podíl akcií, protože krátkodobé výkyvy mají dost prostoru se zotavit.

Rizikový profil zohledňuje nejen to, jakou ztrátu byste dokázali psychicky unést, ale i vaši finanční situaci, například zda máte před začátkem dlouhodobého investování vytvořenou finanční rezervu na nečekané výdaje. Tyto faktory společně určují vhodné složení portfolia mezi akciovými a dluhopisovými složkami a peněžními nástroji.

Více informací o těchto tématech najdete v článcích na blogu Finaxu:

- [Mýty o investování](#)
- [Diverzifikace – Jak vydělávat hodně s minimálním rizikem](#)
- [Není důvod se bát tržního rizika](#)
- [Jaká rizika podstupujeme při investování](#)

Tento materiál byl připraven společností Finax, o.c.p., a. s. s cílem poskytnout základní informace o investování v rámci marketingové kampaně jejích produktů a služeb.